

PAMELA DRUCKERMAN

SE HISZTI,
SE NYAFOGÁS

Boldog francia gyerekek

Open Books

Előszó

A FRANCIA GYEREKEK NEM DOBÁLJÁK AZ ÉTELT

A lányom tizennyolc hónapos, amikor a férjemmel elhatározzuk, hogy elvisszük egy kis nyaralásra. Egy tengerparti városra esik a választásunk, néhány órányi vonatútra Párizstól, ahol élünk (én amerikai vagyok, ő angol). Olyan szállodában foglalunk szobát, ahol gyerekágyat is biztosítanak. Első gyerekről van szó, így megbocsátható, ha azt gondoljuk: ugyan mi baj lehet ebből?

A szállodában reggelizünk, de ebédelni és vacsorázni a régi kikötő körüli kis halétermekbe megyünk. Csakhamar rádöbbenünk, hogy pici gyerekekkel a napi két éttermi étkezés maga a pokol. Bean lányunkat valamennyire az étel is érdekli: egy szelet kenyér vagy bármi, ami olajban sült. Azonban pár perc múlva már borogatja a sótarót, széttepi a cukroszacskókat, utána azt követeli, hogy vegyük ki az etetőszékből, és először szaladgálni kezd az étteremben, majd vészesen száguld a mólók felé.

A stratégiánk abban áll, hogy igyekszünk vilámgyorsan végezni az evéssel. Miközben leülünk, már rendelünk is, majd könyörögve kérjük a pincért, hogy sürgősen hozzon egy kis kenyeret, és tálaljon minden fogást – előételt, főételt – egyszerre. Amíg a férjem bekap egypár falat halat, én arra figyelek, nehogy Beant megrúgja egy pincér, vagy beleessen a tengerbe. Aztán cserélünk. Hatalmas borralalót hagyunk, hogy ezzel próbáljuk feledtetni az asztal körül szanaszét heverő széttépett szalvétákat és langusztadarabkákat.

A szálloda felé menet megfogadjuk: egyszer s mindenkorra lemondunk az utazásról, a szórakozásról és a további gyerekekről. Ezzel a „nyaralással” hivatalosan is eltűntnek nyilvánítottuk azt az életet, amelyet tizennyolc hónappal azelőttig éltünk. Csak azt nem tudom, miért lepődtünk meg ezen annyira.

Néhány további étterem-látogatás után kezd felűnni nekünk, hogy a körülöttünk ülő francia családok nem úgy néznek ki, mintha ők is a poklok minden kínját élnék át. Furcsa módon kifejezetten olyannak látom őket, mint akik épp nyaralnak. A Beannel egykorú francia gyerekek elégedetten üldögélnek az etetőszékben, és várják az ételt, vagy épp halat, sőt zöldséget majszolnak. Semmi visítás és nyafogás. Mindenki egyetlen fogást fogyaszt egyszerre. És az asztal körül nincsenek romok.

Noha akkor már több éve Franciaországban élek, erre mégsem találok magyarázatot. Párizsban

a gyerekeket nem nagyon viszik étterembe. Vagy legalábbis nem tűntek fel nekem. Mielőtt gyerekeim született volna, sohasem figyeltem meg mások gyerekeit. Sőt, most se nagyon nézegetem a gyerekeket, persze a sajátomon kívül. A jelenlegi nyomorúságos helyzetemben viszont kénytelen vagyok észrevenni, hogy úgy látszik, másképp is lehet. De mégis, hogy? Lehet, hogy a francia gyerekek egyszerűen genetikailag nyugodtabbak, mint a mieink? Vagy addig zsarolták (esetleg fenyegették) őket, amíg behódoltak a szüleiknek? Vagy talán a francia gyerekek a régimódi gyereknevelési filozófia termékei, amely szerint a gyerekek hallgass a neve?

Nem úgy tűnik. A körülöttünk levő francia gyerekek nem látszanak megfélemlítettnek. Vidámak, sokat csicseregnek, és kíváncsiak. A szüleik szeretettel és figyelmesen bánnak velük. Csak épp mintha egy láthatatlan civilizáló erő működne az asztaluknál – és egyre inkább gyanítom, hogy az életükben is –, amely a miénkből hiányzik.

Ahogy gondolkodni kezdek a franciák gyereknevelési szokásain, rádöbbenek, hogy nem csak az étkezésben különböznek. Hirtelen egy sor kérdés vetődik fel bennem. Miért van például az, hogy a több száz óra alatt, amelyet idáig a francia játszótéren töltöttem, a sajátomon kívül egyetlen gyereket se láttam hisztizni? Miért nem kell a francia barátainak sürgősen letenniük a telefont, mert a gyerekük éppen követel tőlük valamit? Miért

nincs tele a nappalijuk sátrakkal és játék konyhák-
kal, mint a miénk? És ez még nem minden. Miért
van az, hogy az általam ismert angol és amerikai
gyerekek közül sokan csak egyféle ételt esznek:
tésztát, fehér rizst vagy úgynevezett „gyerekétele-
ket”? Miközben a lányom francia barátai halat és
zöldséget is fogyasztanak, meg szinte minden más-
t is. És miért van az, hogy egy meghatározott dél-
utáni időpontot kivéve a francia gyerekek sohasem
nassolnak?

Sohase gondoltam, hogy a francia gyerekneve-
lést csodálni kellene. *Ez* nem olyan közismert do-
log, mint a francia divat vagy a francia sajt. Sen-
ki sem megy Párizsba azért, hogy magába szívja
a szülői tekintéllyel vagy a büntudat kezelésével
kapcsolatos helyi nézeteket. Épp ellenkezőleg: az
általam ismert, Párizsban élő brit és amerikai anyák
szörnyülködve mesélik, hogy a franciák alig szop-
tatják a gyereküket, és hagyják, hogy egy négyéves
gyerek egész nap cumival a szájában járkáljon.

Arról vajon miért nem beszélnek, hogy a fran-
cia csecsemők jelentős része két-három hónapos
korában már átalussza az éjszakát? És azt miért
nem említik meg, hogy a francia gyerekek nem
követelnek állandó figyelmet a felnőttektől, és at-
tól sem borulnak ki, ha nemet mondanak nekik?
Ezt valahogy senki se veri nagy dobra. A francia
szülők mégis – csendesen és tömegesen – olyan
eredményeket érnek el, amelyeknek következtében
a családi élet légköre náluk egészen más. Amikor

brit vagy amerikai családok jönnek hozzánk, a szülők rendszerint a vendégség nagy részét a gyerekeik vitáinak az elsimításával töltik, a konyhát négykézláb felfedező picinyeiknek asszisztálnak, vagy maguk is leülnek a padlóra legózni. Nem múlhat el este sírás és vigasztalás nélkül. Ha viszont francia barátaink jönnek hozzánk, a felnőttek kávéznak, a gyerekek pedig vidáman játszanak magukban.

A francia szülők is nagyon figyelnek a gyerekeikre.¹ Tudják, hogy vannak pedofilok, van allergia, és bizonyos tárgytól meg lehet fulladni. Meg is teszik az észszerű óvintézkedéseket. De valahogy mégsem pánikolnak a gyerekeik jólléte miatt. És ettől a nyugodtabb hozzáállástól láthatóan jobbak a határok állításában is, és a függetlenségre nevelésben is.

Nem én vagyok az első, aki rámutat arra, hogy a brit és amerikai középosztálynak gondja van a gyerekneveléssel. Ezt a problémát könyvek és cikkek százaiban már kimerítően diagnosztizálták, elemezték és meg is nevezték: rámenősszülő-szindróma, hipernevelés, helikopternevelés és – a kedvencem – gyermekek oligarchiája (*kindergarchy*). Az egyik író szerint az a probléma, hogy „egyszerűen több figyelmet fordítunk a gyerekek nevelésére, mint amennyi jót tesz nekik”.² Egy másik szerző, Judith Warner, ezt a „totális anyaság kultúrájának” nevezi. (Egyébként akkor jött rá erre a problémára, amikor hazatért Franciaországból.) Az angolszász nevelés könyörtelen, örömtelen